

1^η ΕΝΟΤΗΤΑ

Διανοητική και ηθική αρετή. Ταιριάζει στη φύση μας η ηθική αρετή;

Διτῆς δὴ τῆς ἀρετῆς οὐσης, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς, ἡ μὲν διανοητικὴ τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὐξήσιν, διόπερ ἐμπειρίας δεῖται καὶ χρόνου, ἡ δ' ἠθικὴ ἐξ ἔθους περιγίνεται, ὅθεν καὶ τοῦνομα ἔσχηκε μικρὸν παρεκκλῖνον ἀπὸ τοῦ ἔθους. Ἐξ οὗ καὶ δῆλον ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν φύσει ἡμῖν ἐγγίνεται. οὐθὲν γὰρ τῶν φύσει ὄντων ἄλλως ἐθίζεται, οἷον ὁ λίθος φύσει κάτω φερόμενος οὐκ ἂν ἐθισθεῖ ἄνω φέρεσθαι, οὐδ' ἂν μυριάκις αὐτὸν ἐθίξῃ τις ἄνω ριπτῶν, οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω, οὐδ' ἄλλο οὐδὲν τῶν ἄλλως πεφυκότων ἄλλως ἂν ἐθισθεῖ. Οὐτ' ἄρα φύσει οὔτε παρὰ φύσιν ἐγγίνονται αἱ ἀρεταί, ἀλλὰ πεφυκόσι μὲν ἡμῖν δέξασθαι αὐτάς, τελειούμενοις δὲ διὰ τοῦ ἔθους.

archaia-latinika.gr

Μετάφραση

Διτῆς δὴ οὐσης τῆς ἀρετῆς, τῆς μὲν διανοητικῆς τῆς δὲ ἠθικῆς,
Δύο ειδῶν λοιπὸν ἐπειδὴ εἶναι ἡ ἀρετή, ἡ διανοητικὴ καὶ ἡ ἠθικὴ,

ἡ μὲν διανοητικὴ ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν αὐξήσιν
ἀπὸ τῆς μίας ἡ διανοητικὴ ἔχει καὶ τὴν γένεσιν καὶ τὴν ἀνάπτυξιν τῆς

τὸ πλεῖον ἐκ διδασκαλίας,
κατὰ κύριον λόγον ἀπὸ τῆς διδασκαλίας,

διόπερ δεῖται ἐμπειρίας καὶ χρόνου,
γι' αὐτὸ ἀκριβῶς χρειάζεται πείρα καὶ χρόνον,

ἡ δ' ἠθικὴ περιγίνεται ἐξ ἔθους,
ἀπὸ τῆς ἄλλης ἡ ἠθικὴ εἶναι ἀποτέλεσμα ἐθισμοῦ,

ὅθεν ἔσχηκε καὶ τοῦνομα παρεκκλῖνον μικρὸν ἀπὸ τοῦ ἔθους.
ἀπὸ οἴου ἔχει πάρει καὶ τὸ ὄνομα, τὸ ὁποῖον παρουσιάζει μικρὴν διαφορὰ ἀπὸ τοῦ ἔθους.

Ἐξ οὗ καὶ δῆλον
Ἀπὸ αὐτοῦ γίνεται φανερό

ὅτι οὐδεμία τῶν ἠθικῶν ἀρετῶν ἐγγίνεται ἡμῖν φύσει.
ὅτι καμία ἀπὸ τῆς ἠθικῆς ἀρετῆς δὲν ὑπάρχει μέσα μας ἐκ φύσεως.

οὐθὲν γὰρ τῶν ὄντων φύσει
γιατί τίποτα ἀπὸ αὐτὰ που ἔχει πάρει μια ορισμένη ιδιότητα ἀπὸ τὴ φύση

ἐθίζεται ἄλλως,
δὲν μπορεῖ νὰ ἀποκτήσει με εθισμό διαφορετικὴ ιδιότητα,

οἶον ὁ λίθος φύσει φερόμενος κάτω
ὅπως γιὰ παράδειγμα ἡ πέτρα που ἀπὸ τὴ φύση τῆς κινεῖται πρὸς τὰ κάτω

οὐκ ἂν ἐθισθεῖ φέρεσθαι ἄνω,
δὲν εἶναι δυνατόν νὰ συνηθίσει νὰ κινεῖται πρὸς τὰ πάνω,

οὐδ' ἂν τις μυριάκις ἐθίξη
οὔτε κι ἂν κάποιος χιλιάδες φορές προσπαθεῖ νὰ τὴν συνηθίσει σ' αὐτό

ῥιπτῶν αὐτὸν ἄνω,
ρίχνοντας τὴν πρὸς τὰ πάνω,

οὐδὲ τὸ πῦρ κάτω,
οὔτε ἡ φωτιά πρὸς τὰ κάτω,

οὐδ' οὐδὲν ἄλλο τῶν πεφυκότων ἄλλως
οὔτε τίποτε ἄλλο ἀπὸ τὰ πράγματα που γεννιούνται ἀπὸ τὴ φύση με μια ορισμένη ιδιότητα

ἂν ἐθισθεῖ ἄλλως.
εἶναι δυνατόν νὰ συνηθίσει σὲ κάτι διαφορετικὸ.

Αἱ ἀρεταὶ ἄρα ἐγγίνονται οὐτ' φύσει
Οἱ ἀρετῆς ἐπομένως γεννιούνται μέσα μας οὔτε ἐκ φύσεως

οὔτε παρὰ φύσιν,
οὔτε ἀντίθετα με τὴ φύση μας,

ἀλλὰ ἡμῖν πεφυκόσι μὲν δέξασθαι αὐτάς,
ἀλλὰ μέσα μας που ἔχουμε ἀπὸ τὴ φύση μας τὴν ιδιότητα νὰ δεχτοῦμε αὐτές,

τελειούμενοι δὲ διὰ τοῦ ἔθους.
ὅμως που τελειοποιούμεσθε σ' αὐτές με τὸν εθισμό.